

Problematika starejših v Pomurju mora biti celostno obravnavana

Talent se ne stara

Znanje in izkušnje so bogastvo, ki ga starejši lahko prenesejo na mlajše generacije

V Pomurju že vrsto let delujejo različne organizacije na področju sodelovanja med generacijami. To je pohvalno, vendar ne izniči dejstva, da se tudi v Pomurju populacija stara in postaja čedalje bolj odvisna od pomoči svojcev, prijateljev, različnih organizacij. Še leta 2010 je bilo (po podatkih EUROPOP) v Sloveniji 338.151 prebivalcev, starih več kot 65 let, v letu 2020 pa jih bo že 420.217. Do leta 2050 bo to število naraslo že na 610.430. Precej se bo povečalo tudi število prebivalcev, starih več kot 80 let (leta 2010 jih je bilo 79.622, leta 2050 jih bo 224.641). Na zakonskem področju je najbolj pereča težava sprejemanje Zakona o dolgotrajni oskrbi, na katerega še vedno čakamo in polagamo upe in želje, da bo rešil marsikatero zagato na tem področju. Sprejet bi moral biti v letošnjem letu. Vendar do takrat nekako moramo živeti in prav je, da se zavedamo težav, ki nas bodo doletele kot družbo, če se z njimi ne bomo pravočasno sprijeli.

Tega se še kako dobro zavedajo tudi na Centru za zdravje in razvoj Murska Sobota, v katerem delujejo v okviru aktualnih tem na področju zmanjševanja neenakosti v zdravju in aktivnega in zdravega staranja. Koncept razvijajo skupaj z različnimi deležniki na tem področju, ki ga koordinira Mojca Makovec Haložan, poleg tega pa se trudijo, da bi zdravo in aktivno staranje na državni ravni prepoznali kot koncept, ki ga Pomurje mora reševati celostno. V regiji so že dosegli uspešno prepoznavo te težave, saj je Razvojni svet pomurske regije decembra lani potrdil predlog Centra za zdravje in razvoj Murska Sobota kot enega izmed prioritet regije in ga uvrstil na seznam nujnih projektov, ki so zdaj na pristojnih ministrstvih.

Trenutno izvajajo največ aktivnosti za zdravo in aktivno staranje v okviru projekta NAZDRAVJE. V petih pomurskih občinah so v lanskem in letošnjem letu izvedli usposabljanja širiteljev zdravega in aktivnega staranja, na katerih kot predavatelj in motivator sodeluje dr. Božidar Voljč, upokojeni zdravnik z dolgoletnimi izkušnjami tako na področju zdravja kot tudi zdravega in aktivnega staranja. Poleg tega prostovoljci Zveze društev upokojencev Slovenije in Pomurske pokrajinske zveze društev upokojencev Murska Sobota s predsednico Vijolo Bertalanič

pripravljajo rezultate dveh raziskav, da bi ponovno prišli do aktualnih podatkov, koliko je pomoči potrebnih starejših v Pomurju in predvsem, kakšno pomoč starejši potrebujejo, kje so prikrajšani in kakšne rešitve jim lahko ponudijo kot prostovoljci, kot prijatelji. Če vemo, da je trenutno v domovih približno pet odstotkov starejših od 65 let, da pa pomoč na domu prejema le okrog 1,5 odstotka starejših od 65 let, vidimo, da moramo v prihodnosti pripraviti pogoje, da starejši lahko ostajajo doma ob ustrezni pomoči (opravila okrog doma, urejanje in čiščenje stanovanj, prinašanje hrane, nakup živil, dnevno varstvo itd.) čim dalj časa. Izidi raziskave bodo na voljo tudi odločevalcem, tistim, ki odločajo o tem, kako (finančno) reševati čedalje bolj rastočo problematiko starejših v Pomurju in tudi širše v Sloveniji. Neke rešitve so že našli: tako so v DOSOR-ju, Domu starejših občanov v Radencih, že vzpostavili mobilni rehabilitacijski tim za izvajanje storitev na domu in poskusni sistem telerehabilitacije, ki omogoča postrehabilitacijske aktivnosti tudi v domačem okolju. Za zdaj so vse našete storitve po besedah direktorice Mateje Hauser še samoplačniške. Bogat vir izmenjave izkušenj, znanja in predvsem potreb starejših pričakujejo tudi v okviru delovanja Klubov 65+, ki jih bodo v štirih občinah Upravne enote Ljutomer vzpostavili v mesecu marcu, za kar bo odgovoren Inštitut za razvoj lokalnih skupnosti – TRS Ljutomer pod vodstvom Klause Dietra Požgana.

»Vsi se staramo, le talent se ne stara,« so besede dr. Voljča, ki nam lahko dajo misliti. Kmalu bomo vsi »starejši«. Nekateri bolj potrebni pomoči, drugi manj. Usmerjenost v Evropi je že mnoga leta taka, da je zavarovanje za nego in skrb zakonsko urejeno. V Sloveniji je za zdaj velika težava plačilo storitev glede na višino pokojnine, ki jo imajo naši upokojnenci in njihovi svojci. Tudi občine, ki so dolžne plačati polovico stroškov pomoči na domu, to težko zmorejo. Ne glede na uspeh zakonske ureditve pri nas pa že zdaj vemo, kaj potrebujemo za uspešen prenos znanja, talentov in potreb starejše generacije na mlajšo tukaj in zdaj. Ideje, voljo in izvedbo. Pa ne samo prostovoljno. Čas je, da se vzpostavi vzdržan sistem regulacije tudi na trgu dela. Rešitev, ki jo vidijo vsi sodelujoči v projektu NAZDRAVJE pri celostnem reševanju problematike starejših, je na videz zelo enostavna: vključiti je treba mlade. Kaže na to, da lahko zelo enostavno mladim ponudimo tisto, kar v Pomurju najbolj potrebujejo: sveža, nova in po izobrazbi, izkušnjah in zahtevnosti pestra delovna mesta. In pri tem pomagamo reševati problematiko, s katero smo začeli, problematiko starajoče se populacije.

S. N.

»Da uredimo razmere za ustrezno življenje starejših doma, je nujno sprejetje Zakona o dolgotrajni oskrbi,« pravi Vijola Bertalanich, predsednica Pomurske pokrajinske zveze društev upokoencev Murska Sobota. Na fotografiji je s sodelavko Jasmino Štefanec, koordinatorico projekta NAZDRAVJE pri PPZDUMS.«